

ÇAĞDAŞ TOPLUM, BİLGİLENEREN TOPLUMDUR

İnsanlık eşitsizlikleri yaşamaya devam ediyor. Bu eşitsizlik, sadece ekonomik refahta değil, bilim ve teknolojik gelişmeler alanında da mevcuttur. O alanlardaki uçurum, ister istemez yaşam standartlarında da büyük bir eşitsizliğe yol açıyor. ABD’de, terapötik klonlama gündemdeyken, Afrika’da milyonlarca insan AIDS’den ölüyor.

Meslek İçi Eğitim Dergimiz, bilgi eşitsizliklerini ortadan kaldırmak, 21. yüzyılda mesleğimizin hangi alanlara yöneldiğini sizlerle paylaşmak istiyor. Paylaşımın tek yanlı olmayacağı gerçeğini hepimiz biliyoruz. Dergide paylaşım, yazarlar, çizerler, yayına hazırlayanlar, düzelterler genel anlamda dergiye emeği geçenlerle Dergimizin ulaştığı siz meslektaşlarımız arasında olur. Şüphesiz Dergiye emek verenler büyük bir heyecanla dergiyi çıkarma kararlılığını sürdürüyor. Dergimizin ulaştığı siz meslektaşlarımız da susma kararlılığını sürdürüyor. Bunun bir çok nedeni olabilir. Ancak, hiçbir neden susarak anlatılamaz; nedenler konuşularak ortaya dökülür ve somutlanır. Dergiyle konuşmak ise, yazışmaktan geçer. Bize yazın. Yazmanın zor bir iş olduğu doğru. Hepimiz biliyoruz ki, yazarlar sürekli o zor işi yapıyor. Bir kez de sizin yapmanız bizleri sevindirir.

Çeşitli bilim dallarımızda gerçekleştirilen mevcut devrimler, Newton ve Einstein’in buluşları da dahil olmak üzere, 21. yüzyılda ortaya çıkacak buluşlarla gölgede kalacak. Biyoloji alanındaki buluşların yeni yüzyılı şekillendireceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. İnsan genomunun oluşturulması yakın gelecekte, zengin ülkelerdeki sağlık sistemini öylesine etkileyecek ki, orada doğum yapan anneler bebekleri-

ni doğum kliniğinden eve, 90 yıllık bir ömür biçmiş olarak götürecek.

Nanoteknoloji ve süper mikroteknoloji insan bedeninde oluşacak bir tümörü henüz birkaç hücre büyüklüğündeyken teşhis etme imkânını bize verecek, böylece her türlü kanserin tedavisi olanaklı hale gelecektir. Yapılan bir başka araştırma, hasar görmüş omurgalardaki son derece karmaşık sinir hareketlerine müdahale edecek dijital çipler üzerine. O çalışmalar olumlu sonuç verdiğinde, uzun zamandan beri felçli olan hastalar, kalkıp yürüyebilecekler.

21. yüzyıl, bilgi teknolojisi sayesinde üretimin arttığı, ekonomik büyümenin sağlandığı önemli bir dönüşümü ortaya çıkaracak. Zengin ülkenin insanı iseniz, iyimser birisiniz. O durumda şekillendirici faktörün küreselleşme olduğunu söylersiniz. Buna karşılık, yoksul bir ülkenin yurttaşı iseniz, karamsar bir insansınız; küresel ekonominin bir çözüm değil, problem olduğunu söylemeniz kaçınılmazdır. Her iki durumu algıladığımızda, gerçekleri yalın olarak görmek olanaklı, zenginleşmemenin sorumlusu tek başına fakirler değil. Öyle olsaydı, zenginler az, fakirler çok olmazdı.

Bilgi teknolojisi hızla geliyor. Ocak 1993’te sadece 50 adet olan web sitesinin 2001 yılı sonunda 350 milyon çıkış olmasını başka türlü açıklayamayız. Devinen dünyanın gerisinde kalmamalıyız. Onun için dergilerimiz, kitaplarımız, iletişimimiz, web sitelerimizin ağı önemli. **Çağdaş Toplum, Çok Yönlü Bilgilenen Toplumdur.**

Uğur Demirel

mised

ISSN 1303-2550

Sahibi

Ecz.Mehmet Domaç (Genel Başkan)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ecz.Sabih Tekin Çağlar (Genel Sekreter)

Editör

Dr.Ecz.Akın Çubukçu

Yayın Sekreteri

Ecz.Bengi Asal

Yayın Kurulu

Ecz.Ali Aysan, Ecz.Ali Karlı, Ecz.Ekrem Eşkinat, Ecz.Faik Burakgazi,
Ecz.Feyza Tevrüz, Ecz.Hadi Tomruk, Ecz.Hüseyin Tuncer,
Ecz.Kadir Hatunoğlu, Ecz.Levent Budak, Ecz.Mustafa Çavuşoğlu,
Ecz.Nagihan Köseoğlu, Ecz.Oktay Demirkan, Ecz.Sevgi Yıldız,
Ecz.Süha Ekler, Ecz.Şengül Uygun

Danışma Kurulu

Prof.Dr.Aysel Gürsoy, Doç.Dr.Doğan Yücel, Prof.Dr.Ercin Erciyas,
Prof.Dr.Emre Dölen, Prof.Dr.Eriş Asil, Prof.Dr.Fethi Şahin,
Prof.Dr.Gökhan Ertan, Doç.Dr.Hadi Bilaç, Prof.Dr.Hakan Berkan,
Prof.Dr.Hüsnü Can Başer, Prof.Dr.Ihsan Çalış, Yrd.Doç.Dr.Inci Gül,
Prof.Dr.Mehmet Öztürk, Prof.Dr.Murat Şumnu,
Prof.Dr.Osman Özdemir, Prof.Dr.Seçkin Özden, Prof.Dr.Serdar Uma

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Candan İpekçi

Kapak Fotoğrafları

Onursal Sağlam

Basım Yeri

Fersa Matbaacılık

Teb Haberler eki
Türk Eczacıları Birliği Yayınıdır

Yazım Kuralları

MİSED'de yayınlanacak yazılar derginin amaçlarına uygun bir biçimde, yani açık ve anlaşılır bir dil ve biçimde yazılmış olmalıdır. Yazar(lar) okuyucuların belli kavram, tartışma ve kaynaklara aşına olduğunu varsaymamalıdır. Yazılar iki kopya (biri orijinal, biri kopya) ve bilgisayarda World 6.0 formatında tek aralıklı yazılarak diskette iletilmelidir. Yazarlar kısa özgeçmişleriyle birlikte bir resim göndermelidir. Yazının daha önce herhangi bir yerde yayınlanıp, yayınlanmadığı başvuru sırasınca mutlaka belirtilmelidir. Yazılar bir başlık ve yazar(lar)ın ismiyle başlamalı, yazar(lar)ın bağlı olduğu kurumlar ve akademik unvanları bu sayfanın en altında belirtilmelidir.

Tablolar ve şekiller metin içinde geçen sırayla numaralandırılmalı, metin ile ilişkilendirilmeli, bir başlığa sahip olmalı ve bir yerden alıntı ise mutlaka altında kaynağı belirtilmelidir. Şekil ve Grafikler printer çıktısı olmalıdır. Dipnotlar metin içerisindeki sırayla numaralandırılmalı ve dipnotun geçtiği yerde, o sayfanın sonunda yer almalıdır. Kısaltmalar, sadece genel olarak bilinen kısaltmalar kullanılmaz. Ekler ana metnin en sonunda verilmelidir. Kaynaklar, metinde satır üstünde, geçiş sırasına göre numaralandırılmalı ve metnin sonunda bu numaralar sırayla belirtilmelidir. Kaynaklar şöyle düzenlenmelidir:

Makale için; Yazarın soyadı, adının baş harfleri, makalenin tam başlığı, derginin adı (italik ve uluslararası kısaltmalara uygun olarak), cilt no, sayfa no (başlangıç ve bitiş) yıl. Birden fazla yazar adı varsa hepsi yazılmalıdır.

Stalcup AM, Chang SC, Armstrong DW, Pithà J. (s)-2 Hydroxypropyl- b-cyclodextrin, a new chiral stationary phase for reversed - phase liquid chromatography, J.Chromatogr. A, 513, 181-194, 1990.

Kitap için; Yazarın soyadı, adının baş harfleri, varsa bölüm başlığı, varsa editörün soyadı, adının baş harfleri, (ed) ibaresi, kitabın adı (italik), yayınevinin adı, şehir, varsa cilt no, sayfa no, basıldığı yıl.

Nagai T, Takayama K. A Novel Method Based on Artificial Neural Networks for Optimizing Transdermal Drug Delivery Systems, Wise DL (eds), Handbook of Pharmaceutical Controlled Release Technology, Marcel Dekker, Inc., New York, 271-285, 2000

Yazılar aşağıda yer alan adrese teslim edilecektir.

Türk Eczacıları Birliği

Farabi Sok.No:35 Çankaya/ANKARA

Tel:0312 4672512

Faks: 0312 4677585

EDITÖRDEN

Dr.Ecz.Akın ÇUBUKÇU

Elinizde tuttuğunuz son baskı ile MİSED 5-6 ncı sayılarını tamamlamış oluyor. Geçen süre içerisinde dergilerimizde yer alan konular meslektaşlarımızca ilgi ile karşılanmış, eczacılık alanında yeni gelişme ve araştırmalar sizlere elden geldiğince aktarılmaya çalışılmıştır.

MİSED'in bu sayılarında Klinik Eczacılık, Farmasötik Bakım, Biyoyararlanım-Biyoesdeğerlilik ve Farmakokinetik gibi güncel, üzerinde çok konuşulan ve tartışılan konular gündeme getirilmiştir.

Klinik Eczacılık, günümüzde Avrupa ve ABD'nin yanı sıra birçok ülkede uygulanmakta, eczacılığın önemli bir dalı olarak gelişmektedir. Ama gelin görün ki, klinik sözcüğünün arkasından gelen "eczacılık" sözcüğü, bir takım çevreleri öteden beri rahatsız etmekte, bu kavram; "eczacılar hekimlik mi yapmak istiyor?" gibi anlamsız, bilimsel görüsten uzak saplantılara gündem edilmek istenmektedir. MİSED'de okuyacağınız makaleler klinik eczacılığın ne olduğunu ve ne olmadığını açık bir biçimde, tartışmalara nokta koyarak gözününe sermektedir. Bu yazıları okuduktan sonra meslektaşlarımızın, mesleklerine ve kendilerine daha başka bir gözle bakmaya başlayacaklarına inanıyoruz.

Yine bu makalelerin Klinik Eczacılık terimine uygulanabilirliğine anlaşılabilir bir inat ve ısrarla karşı çıkan gurupların da okumalarını, bu kavramın ne anlatmak istediğini iyice anlamalarını diliyoruz ve umuyoruz.

Biyoyararlanım ve Biyoesdeğerlilik, son günlerde "ortalama ilaç fiyatı" gibi anlaşılabilir bir kavramın eczanelere uygulattırılması döneminde oldukça

önem kazanan kavramlardır. Eşdeğer ilaç tanımının artık aynı etken maddeyi, aynı miktarda taşıyan ilaçlar olmadığı, biyoyararlanım, biyo eşdeğerlilik açısından da eşdeğer olması gerektiği iyice bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Böyle olunca "ortalama ilaç fiyatı" gözönüne alınırken biyoyararlanım açısından eşdeğer ilaçlara uygulanmalıdır. Bir başka deyişle ilacın ucuzunun ödenmesinde bu ölçüde gözönünde bulundurulmalıdır. Bu arada (yeri gelmişken), Türk Eczacıları Birliği'nin çabaları ile kurulan Novagenix Bio-Analitik ilaç AR-GE Merkezinin böyle bir ortamda ülke eczacılığına vereceği hizmetin boyutlarını düşürebiliyor musunuz? Bir zamanlar "bana ne faydası var" diye bu merkeze dudak bükenlere ne güzel bir yanıt oluşturuyor, farkında mısınız?

Ülke eczacılığı açısından gün geçtikçe güncellenen bir başka konu da Farmasötik Bakım'dır. Konuya ilişkin bir çok tartışmaya nokta koyacak olan önemli bir makaleyi de dergimizde bulacaksınız. Prof.Dr. Levent Üstünes'in bu yazısı konuya ilişkin bir çok soru işaretini, dış ülkelerden de emekler vererek gideriyor.

Hemofili hastalarının izlenebilmesi, hastalıkta kullanılan ilaçların denetim altında ve gerçek hastalara ulaştırabilme çabaları yıllar süren bir uğraş sonucu sağlanabilmiş, bu ürünlerin Eczacı Odaları aracılığı ile ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması mümkün olmuştur. Bu uygulama ile yıllardır yaşanan akıl almaz bir sağlık sömürüsünün önüne geçilmiştir. Derginizde hemofili hastalığına ilişkin önemli bir makale yer alıyor. İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü profesörlerinden Dr. Bülent Zülfiyar'ın çok geniş bir kaynakçaya dayanılarak kaleme aldığı bu yazısı meslektaşlarımız ve konuya ilgi duyanlar için bir başvuru kaynağı olacağına inanıyoruz.

Sonraki sayılarımızda görüşme umuduyla sevgi ve esenlikler.

Levent Üstünes

İÇİNDEKİLER

KLİNİK ECZACILIK

Prof.Dr. Serpil NEBİOĞLU

4 Yüksek Öğrenimde Kalite; Eczacılık Eğitimi

Prof.Dr. Fikret Vehbi İZZETTİN

6 Klinik Eczacılık Eğitiminin Marmara Üniversitesi'nde Gelişimi

Prof.Dr. Fikret Vehbi İZZETTİN
Öğr.Gör.Dr. Mesut SANCAR

10 Hasta Eğitiminin Önemi

Prof.Dr. Fikret Vehbi İZZETTİN
Öğr.Gör.Dr. Mesut SANCAR
Uzm.Ecz. Hümeysra CÖMERTER

14 Soğuk Algınlığı Tedavisinde Eczacının Rolü

Yrd.Doç.Dr. Kutay DEMİRKAN

20 Klinik Eczacılık Uygulamaları

Dr.Ecz. Ayşe ÇELİKER

26 Bilgi Kaynakları

FARMASÖTİK BAKIM

Prof.Dr. Levent ÜSTÜNES

32 Farmasötik Bakım

BIYOYARARLANIM-BİYO EŞDEĞERLİK

Prof.Dr. Levent ÖNER

48 Değiştirilebilir İlaç ve Eşdeğerlilik

Yrd.Doç.Dr. Selma ŞAHİN

56 Farmakokinetiğin Önemi

Doç.Dr. Can PEKİNER

64 Terapötik Eşdeğerlilik Farmakodinamik ve Klinik Çalışmalar

HEMOFİLİ HASTALIĞI

Prof.Dr. Bülent ZÜLFİYAR

68 Hemofili Hastalığı

BÖLÜMLER

İLAÇ-İLAÇ, İLAÇ-BESİN ETKİLEŞİMLERİ

92

ÖDÜLLÜ BULMACA

110